JÖNKÖPING UNIVERSITY
School of Education and Communication

KURSPLAN

Samhällsorienterande ämnen för grundlärare F-3, 15 högskolepoäng

Social Sciences for Teachers in Preschool Class and Primary School Years 1-3, 15 credits

Kurskod:	LSOK12	Utbildningsnivå:	Grundnivå
Fastställd:	2025-10-15	Utbildningsområde:	Humanistiska området (75%) och Undervisningsområdet (25%)
Gäller fr.o.m.:	2026-01-19	Ämnesgrupp:	Utbildningsvetenskap teoretiska ämnen
		Fördjupning:	G1F Grundnivå, har mindre än 60 hp kurs/er på grundnivå som förkunskapskrav

Lärandemål

Efter avslutad kurs förväntas studenten kunna:

Kunskap och förståelse

- förklara ämnesspecifika begrepp och redogöra för grundläggande ämneskunskaper i geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap, relevanta för undervisning i förskoleklass och grundskolans 1-3 med fokus på att leva i närområdet och att leva i världen tillsammans
- redogöra för bedömning av elevers kunskaper och lärande i de samhällsorienterande ämnena
- beskriva hur elevers erfarenheter påverkar deras lärande i de samhällsorienterande ämnena
- redogöra för FN:s konventioner och hur de tillvaratar barns rättigheter samt sätta detta i relation till skolans värdegrund och demokratiska uppdrag
- förklara hur möten arrangeras och genomförs utifrån demokratiska grundprinciper

Färdighet och förmåga

- välja ut, planera, motivera och bearbeta kunskapsstoff med hänsyn till undervisningen inom de samhällsorienterande ämnena utifrån styrdokument, barns erfarenheter, förutsättningar och behov
- bedöma elevernas lärande i de samhällsorienterande ämnena
- integrera de samhällsorienterande ämnena med andra ämnen i förskoleklass och grundskolans 1-3
- hantera informations- och kommunikationsteknologi samt estetiska lärprocesser som verktyg i olika lärandesituationer
- använda det svenska språket i tal och skrift för professionella och akademiska syften utifrån normer för struktur och språkbehandling

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- anlägga ett genusperspektiv på undervisningen i F-3
- visa medvetenhet om ett professionellt förhållningssätt i mötet med barns olika erfarenheter och förståelse samt skilda bakgrunder
- göra bedömningar utifrån samhälleliga aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna
- visa ett källkritiskt förhållningssätt

Innehåll

- Grundläggande ämneskunskaper i geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap
- Geografiska, socioekonomiska, historiska, religionsvetenskapliga, etiska och kulturella faktorer och hur dessa påverkar den enskilda människan och samhället med fokus på att leva tillsammans i närmiljön och att leva i världen tillsammans
- Bedömning inom de samhällsorienterande ämnena
- Didaktiska och metodologiska aspekter på arbetsformer och innehåll inom de samhällsorienterande ämnena för förskoleklass och grundskolans 1-3

- Begreppsbaserad undervisning
- Genusperspektiv utifrån de samhällsorienterande ämnena
- Undervisning och lärande i en mångkulturell värld
- FN:s konvention om de mänskliga rättigheterna
- FN:s Barnkonvention
- Migration
- Undervisning och integrering av olika ämnen med utgångspunkt i elevernas erfarenheter och förståelse
- Aktuell ämnesdidaktisk forskning med inriktning mot de samhällsvetenskapliga ämnena
- Mötesteknik utifrån demokratiska grundprinciper
- Informations- och kommunikationsteknologi, dess möjligheter och begränsningar inom de samhällsorienterande ämnena
- Estetiska lärprocesser
- Källkritik

Undervisningsformer

Kursens undervisningsformer utgörs av föreläsningar, gruppövningar, seminarier, workshops, exkursioner, egna studier och/eller i studiegrupper.

I kursen används digital lärplattform.
Den som antagits till och registrerats på en kurs har rätt att erhålla undervisning/handledning under den tid som angavs för det kurstillfälle som sökande blivit antagen till. Därefter upphör rätten till undervisning/handledning.

Undervisningen bedrivs på svenska men engelska kan förekomma.

Behörighetskrav

Grundläggande behörighet samt Matematik 2a eller 2b eller 2c, Naturkunskap 1b eller 1a1 och 1a2, Samhällskunskap 1b eller 1a1 och 1a2. Eller: Engelska 6/B, Matematik B, Naturkunskap A, Samhällskunskap A, Svenska 3/B eller Svenska som andraspråk 3/B samt genomgången termin 1 på grundlärarprogrammet eller motsvarande.

Examination och betyg

Kursen bedöms med betygen Väl godkänd (VG), Godkänd (G) eller Underkänd (U).

Lärandemålen utgör grund för examination.

Kursen examineras genom muntliga, skriftliga och praktiska uppgifter både individuellt och i grupp. Individuellt skriftligt arbete ingår.

För bedömning ska underlaget vara sådant att individuella prestationer kan särskiljas. Mer information kring bedömning av enskilda lärandemål och kriterier för betygssättning tillhandahålls i studieanvisningar vid kursstart.

För kursbetyget Godkänd krävs betyget Godkänd på samtliga examinationsmoment. För kursbetyget Väl godkänd krävs dessutom betyget Väl godkänd på båda de individuella uppgifterna.

En student garanteras minst tre provtillfällen, inklusive ordinarie provtillfälle, för aktuellt kurstillfälle.

Poängregistrering av examinationen för kursen sker enligt följande system:

Examinationsmoment	Omfattning	Betyg
Individuell skriftlig tentamen	4 hp	VG/G/U
Individuell skriftlig inlämningsuppgift	4 hp	VG/G/U
Gruppredovisning	2 hp	G/U
Seminarium	2 hp	G/U
Grupplaborationer	3 hp	G/U

Kursvärdering

Uppföljning av undervisning sker fortlöpande under kursen. Kursvärdering sker vid kursens slut. Sammanställning och kommentarer publiceras på lärplattform. Kursvärderingen ska ligga till grund för kommande kursplanering.

Övrigt

Efter att ha blivit underkänd vid examination på samma moment tre gånger har student rätt att på begäran, om möjligt, få byta examinator till därpå följande examination. Beslut om byte av examinator fattas av utbildningschef. En student som fått godkänt betyg på ett examinationsmoment kan inte examineras igen för att höja betyget.

Om en kurs upphör eller ändras väsentligt erbjuds examination enligt den förutvarande kursplanen vid minst två tillfällen inom ett år efter beslutet.

Examinator har rätt att ge en anpassad examination eller låta studenten genomföra examinationen på ett alternativt sätt givet att lärandemålen kan säkras och att det finns synnerliga skäl härför, inbegripet studentens rätt till riktat pedagogiskt stöd.

Kurslitteratur

Observera att kurslitteraturen kan komma att ändras fram till åtta veckor före kursstart.

Dessen, Göran; Dessen Jankell, Lotta; Klinth, Rolf; Wästeby, Niklas (2025). *Geografi.* Liber AB. 265 s.

FN:s Barnkonvention http:www.barnombudsmannen.se/barnkonventionen/konventionstexten/

Franck, Olof; Hermansson Adler, Magnus & Björneloo, Inger (2013). *Samhällsämnenas didaktik: F-ÅK 3* . Studentlitteratur. 135 s.

Jönsson, Anders & Odenstad, Christina (2014). *Bedömning i SO.* Gleerups. 100 s.

Larsson, Hans Albin (2013). *Vår demokratiska värdegrund: Aspekter på en högst väsentlig del av lärarutbildningens gemensamma kärna.* Ordförrådet. 104 s.

Leijnse, Emma (2022). *I en annan klass: ett reportage om skillnaderna i den svenska skolan.* Natur och kultur. 222 sidor

Lindström, Dag & Paulsrud, Lars (2004). *Forntid i Sverige : en introduktion*
Stockholm : Natur och kultur. 144 s.

Lindström Kristina, Tidholm, Anna-Clara (2014). *Flickornas historia : från Igelkottsflickan på stenåldern till Julia i vår tid.* Alfabeta. 160 s.

Sanderoth, Ingrid, Werner, Margit & Båth, Sten (2020). *Plats, identitet, lärande: Närområdesstudier i skolan.* Studentlitteratur. Urval. 100 s.

Skolverket (2022). *Kommentarmaterial till kursplanerna.* Skolverket. Urval.
www.skolverket.se/publikationsserier/kommentarmaterial/2022/kommentarmaterial-till-kursplanen-i-samhallskunskap---grundskolan

Skolverket (2022). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet.* 2022. Skolverket.
www.skolverket.se/undervisning/grundskolan/laroplan-och-kursplaner-for-grundskolan/laroplan-lgr22-for-grundskolan-samt-for-forskoleklassen-och-fritidshemmet

Skolverket (2015). *Delaktighet för lärande* . Skolverket. www.skolverket.se/publikationer?id=3531

Sundin, Bosse (2006). *Den kupade handen: historien om människan och tekniken* . Carlsson Bokförlag. 350 s.

Kompendier, artiklar och tryckt material från HLK (bland annat Estetiska lärprocesser).

Lokalhistorisk litteratur utifrån studentens eget val. 200 s.

Nedanstående titlar är läroböcker för gymnasieskolan inom tre av de fyra samhällsorienterande ämnena. Syftet är att ge en grundläggande översikt av ämnesinnehållet. Relevanta kapitel kopplade till föreläsningarna inom varje ämne väljs ut av studenten. Andra titlar som motsvarar de här nämnda är möjliga.

Almgren, Hans, Höjelid, Stefan & Nilsson, Erik (2017). *Reflex Plus: Samhällskunskap för gymnasieskolan.* Gleerups. (Eller motsvarande). Urval.

Mattsson Flennegård, Malin, Eriksson, Leif & Hedengren, Uriel (2012). *Söka svar 1-2* . Liber AB. (Eller motsvarande). Urval.

Sandberg, Robert, Molin, Karl, Ohlander, Ann-Sofie, Karlsson, Per-Arne & Bolander, Per (2011). *Epos 1a1* . Liber AB. (Eller motsvarande). Urval.

Referenslitteratur

Lundgren, Ulf P, Säljö, Roger & Liberg, Caroline (2020).*Lärande, skola, bildning: grundbok för lärare.*Natur & Kultur. Urval.

Språkrådet (2017).*Svenska skrivregler.*Liber AB.

Litteraturreferenser – så skriver du

https://ju.se/bibliotek/sok---skrivhjalp/referenshantering.html

Källkoll: Studentens guide till att undvika plagiering

Informationsmaterial om plagiat på högskolor och universitet

Finns på lärplattformen